

ÇOCUKLARDA İNATÇILIK

Her çocuk, yaşam döngüsünün belirli evrelerinde gelişimsel bir özellik olarak inatçılığının arttığı dönemler geçirir. Okul öncesi(3-6 yaş) ve ergenlik dönemleri inatçılığın en çok artış gösterdiği dönemlerdir. Bu durum gelişimsel sınırlar içerisinde kaldığında normal ve sağlıklı olarak değerlendirilebilir. Aslında inatçılık davranışı, çocukların kişilik gelişiminin bir parçası olarak, dünyaya karşı kendi varlığını, iradesini, kararını ortaya koyma biçimidir. Çocuklar inat ederek, isteklerinde ısrarcı olarak aslında ebeveynlerine “ Ben senden ayrı bir bireyim, kendi kararlarım ve isteklerim var, istediklerimi yapmakta özgürüm” mesajını vermektedirler. Hiçbir konuda inat etmeyen, isteklerini ortaya koymayan bir çocuk hayal edelim. Bu çocuk büyüyüp bir yetişkin olduğunda karar vermekte çok zorlanan, neyi sevip sevmediğini tam olarak keşfedememiş, hayattaki amacını sorgulamayan, gerekli durumlarda inisiyatif alamayan bir insan olacaktır. Bu açılarından bakıldığında inatçılık, doğru ebeveyn tutumları ile yönetildiğinde karakter gelişimine katkısı olan bir özelliktir.



Fakat bu durumun çoğu zaman aile için bir problem, hatta kriz halini alabildiğini görmekteyiz. Bunun sebebi çoğunlukla çocuğun inatlaştığı anlarda sergilenen hatalı tutumlardır. Çocukların istedikleri bir şey olmadığında verdikleri ağlama, bağırma, öfkelenme gibi tepkilerin sebebi kendilerini engellenmiş hissetmeleridir. Çocuklar bu dönemde benmerkezci bir yapıda oldukları için hazlarının-isteklerinin peşinden gitmeye eğilimlidirler. Ve istekleri yerine getirilmediğinde neden yerine getirilmediğini anlayamazlar ve bu gerçeği kabul etmekte zorlanırlar. Anne babalar onlara hayır dediğinde çocukların verdikleri tepkinin temelinde yatan nedeni budur.

Bu durum karşısında ebeveynlerin tutumları inatçılık davranışını pekiştirerek bir karakter özelliği haline gelmesine sebep olabilmektedir.

En sık karşılaşılan yanlış tutumlar;

- Anne babanın da inatlaşarak karşılık vermesi,
- Çocuğun isteklerinin, fikirlerinin görmezden gelinmesi,
- Baskıcı anne baba tutumları sergilenmesi,
- Çocuk inatlaşıp olumsuz davranışlar sergilediğinde pes edip isteğinin yerine getirilmesidir.



Bu tutumlardan biri veya birkaçı sergilendiğinde çocukların olumsuz davranışları kalıcı hale gelebilmekte ve inatlaşmak çocukların isteklerini gerçekleştirmek için kullandıkları bir silah haline gelebilmektedir.



Peki ne yapılmalı?

- Çocuğunuzun kararlarını, isteklerini dikkate aldığınızı hissettirin. Özellikle kendisi ile ilgili olan konularda kararı onun vermesi için fırsat tanıyın. Bunu yaparken en sağlıklı yöntem olarak sizin belirlediğiniz iki farklı seçenek sunup tercihi çocuğunuza bırakabilirsiniz.
- Çocuğunuza hayır demeden önce düşünün. O durum için “Hayır” demekte ne kadar kararlısınız? Eğer biraz ısrarla cevabınız “Evet” olacaksa baştan hayır dememekte fayda var.
- Tutarlı bir tavır sergileyin. “Evet-Hayırlarınız” net olmalı, koşullara göre değişiklik göstermemelidir.
- Çocuğa kuralların nedenlerinin açıklanması, içselleştirmelerini kolaylaştırır. Çocuğunuzla kurallar ve nedenleri hakkında sohbet edin. Bunu yaparken zamanlamayı iyi ayarlamak önemlidir. Herhangi bir tartış, inatlaşma gibi olumsuz olayların yaşanmadığı anları seçmek önemlidir.
- Sevgi ve ilginizle tehdit etmeyin, cezalandırmayın. Onu ne olursa olsun koşulsuz sevdiğinizi hissettirin.

